

Årlig redegørelse til social- og boligministeren om Den Sociale Investeringsfonds virksomhed

September 2022 – december 2023

Af §15a i Lov om ændring af lov om Den Sociale Investeringsfond fremgår, at fonden afgiver en årlig redegørelse om sin virksomhed til social- og boligministeren. Social- og boligministeren oversender redegørelsen til Folketinget.

Indhold

Indledning	1
DSI's investeringer	3
DSI's impact	4
Artikel: Tidligere ung hjemløs: "Efter kun en uge havde jeg fået skabt et overblik og fik tilbudt en bolig"	5
Artikel: Sociale effektinvesteringer kan give bedre stressbehandling i flere kommuner	7
Vision: Der er mange grunde til at turde tænke stort!	9
Interview med tidligere direktør i Vækstfonden om en social investeringsfond: Potentialet er stort, men det tager tid	11
Anbefalinger	13
Appendix 1: Oversigt over fondens investeringer	15
Appendix 2: Økonomiske nøgletal	16
Appendix 3: Oversigt over fondens markedsmodningsaktiviteter	17

Indledning

Den 1. marts 2023 blev jeg udpeget som ny bestyrelsesformand for Den Sociale Investeringsfond (DSI).

Jeg takkede glad ja, fordi DSI er etableret med en af tidens vigtigste samfundsopgaver; at skabe bæredygtige velfærdsløsninger ved at modne markedet for og udbrede [sociale investeringer](#), der kan give mennesker et bedre liv og samtidig føre til økonomiske gevinster for samfundet.

Med både de store menneskelige og økonomiske gevinster, forventede jeg, at sociale investeringer ville stå højt på den politiske dagsorden. Behovet for bæredygtige velfærdsløsninger har trods alt aldrig været større. Vi befinder os i en tid, hvor efterspørgslen på offentlige sundhedsydelser er historisk høj, og hvor kommunerne oplever et markant budgetpres, der er drevet af blandet andet stigende udgifter til børn, unge og voksne med særlige behov.

Derudover tænkte jeg, at mine erfaringer som udviklingsminister med ansvar for blandt andet Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) ville være relevante. Her var jeg med til at etablere Verdensmålsfonden, og dermed omstille dele af den danske udviklingsbistand til en aktiv offentlig investeringsvirksomhed i stor skala ved at engagere seks pensionskasser og private investorer i investeringer på knap fem mia. kr., der fremmer FN's verdensmål. Via det arbejde fik vi de offentlige midler gearret, og sikrede, at IFU's investeringer bidrog til en bæredygtig udvikling. Det var banebrydende og krævede politisk handlemod.

Med det afsæt takkede jeg fuld af optimisme ja til formandsposten.

Det betaler sig at investere i mennesker

Og der er god grund til optimisme. Som en del af efterårets aftale om fordelingen af SSA-reserven tilføres 23 mio. kr. til styrkelse af DSI i årene 2025-2027. Derudover modtog vi, i starten af december 2023, den gode nyhed om, at DSI yderligere vil modtage 28,2 mio. kr. med det formål at igangsætte endnu flere sociale investeringer.

Det betaler sig at investere i mennesker, og derfor skal der lyde et stort tak til både regeringen og de samlede parter, der stod bag fordelingen af SSA-reserven for at gøre netop det. I DSI opfatter vi midlerne som en stor anerkendelse af fondens arbejde, og en opmærksomhed på sociale investeringers potentiale fra politisk side.

Jeg glæder mig meget over opmærksomheden, som er med til at skabe det bedst mulige udgangspunkt for en mere grundlæggende samtale om de politiske ambitioner for sociale investeringer, og hvordan vi bedst udløser det fulde potentiale for at skabe bæredygtige velfærdsløsninger.

For det er vigtigt, at vi fasholder det danske momentum for sociale investeringer, som blandt andre DSI har fået skabt via investeringer, som allerede nu er på vej til at skabe livsforbedringer for cirka 1.300 mennesker og familier, og som har gjort, at vi er det førende land i Norden, og at andre ser mod os, når det kommer til sociale investeringer.

Livsforbedringerne skaber samtidig økonomiske gevinster for de deltagende kommuner blandt andet ved at hjælpe hjemløse i egen bolig, ved at forbedre diabetikers sygdomsmestring, styrke udsatte og anbragte unges uddannelsesmuligheder og meget mere. De menneskelige og økonomiske gevinster udløser tilbagebetalinger til DSI, hvoraf de første 3,5 mio. kr. allerede er investeret på ny.

I DSI oplever vi en stigende interesse for sociale investeringer. Interessen kommer både fra offentlige myndigheder, der søger nye løsninger i lyset af de store udgiftsstigninger, fra filantropiske investorer, der ser sociale investeringer som en attraktiv måde at samarbejde med offentlige myndigheder, fra private leverandører og ngo'er, som vil bidrage til at udvikle velfærd og fra kommercielle investorer, der ønsker at gøre social bæredygtighed til god forretning og ikke blot markedsføring. Sociale investeringer har potentialet til at bygge bro mellem alle de strømninger.

Derfor falder de nye midler på et vigtigt tidspunkt, som kan være med til at imødekomme den stigende efterspørgsel, som DSI oplever. Den politiske opbakning vi har oplevet i 2023 er afgørende for vores videre arbejde og rejsen mod, at vi for alvor får etableret sociale investeringer som et redskab til bæredygtige velfærdsløsninger.

Med stor interesse og opbakning til vores arbejde fra både kommuner, civilsamfundsorganisationer og ikke mindst fra politisk side, har vi i denne redegørelse samlet en række anbefalinger til, hvordan vi kan styrke rammerne for sociale investeringer til at skabe endnu flere livsforbedringer og økonomiske gevinster for samfundet. For at gøre det, er det væsentligt at:

Ligestille investeringer i velfærd med andre investeringsmarkeder. Det indebærer at give DSI adgang til at geare fondens egenkapital. Det vil sige, at der skal være mulighed for at geninvestere dele af det forventede afkast fra de livsforbedringer fondens investeringer vil skabe. Gearing er et kerneprincip i al investeringsvirksomhed og en øjeblikkelig mulighed for at sikre flere penge til velfærd.

Staten fremmer brugen af sociale investeringer ved at bruge sociale investeringer i politiske aftaler og være resultatbetaler. Statslige investeringer kan give større skala, som vil styrke kommuner og regioners engagement i sociale investeringer. En vigtig rolle for staten er desuden at være resultatbetaler, som kan bidrage til at løse høste-så-problematikker og fremme investeringsviljen og -evnen i kommunerne.

Give private investorer reel mulighed for at tage medansvar. DSI har dialog med flere private investorer, der ønsker at gøre social bæredygtighed til god forretning og bidrage til samfundsudviklingen. For at kunne indgå investerings-samarbejder med private investorer såsom pensionskasser skal DSI, ligesom øvrige politisk etablerede fonde, fritages fra finansiel lovgivning, der har til formål at beskytte konventionelle investorer.

Løses disse tre ting, er mulighederne for at skabe bæredygtig velfærd med sociale investeringer mange.

DSI sætter i denne årlige redegørelse billeder på den samfundsforandring, som sociale investeringer allerede har bidraget til og præsenterer vores vision for, hvordan sociale investeringer kan skabe bæredygtige velfærdsløsninger i meget større skala.

Jeg håber den vil inspirere og invitere til politisk samtale om, hvordan vi skaber rammerne for at indløse potentialet ved sociale investeringer.

God læselyst.

Ulla Tørnæs
Bestyrelsesformand

Investeringer

DSI's 13 investeringer
og samarbejdspartnere

Aarhus

Behandling af voldsramte familier

Aarhus Kommune, Rådet for Sociale
Investeringer og Dialog Mod Vold

Aarhus

Styrket skolegang for anbragte og udsatte børn

Aarhus Kommune, Lær For Livet,
Lauritzen Fonden og
Rådet for Sociale Investeringer

Aarhus

Bekæmpelse af ungdomshjemløshed "Hjem, Job og Helhed"

Aarhus Kommune, Bikubenfonden
og Rådet for Sociale Investeringer

Aarhus

Bekæmpelse af ungdomshjemløshed "Havnen"

Aarhus Kommune, Bikubenfonden
og Rådet for Sociale Investeringer

Aarhus

Forebyggelse af senkomplikationer af type-2 diabetes

Aarhus Kommune,
Steno Diabetes Center Aarhus
og Rådet for Sociale Investeringer

Viborg

Boligsocial indsats

Poul Due Jensens Fond,
Landsbyggefonden, Viborg Kommune,
Boligselskabet Sct. Jørgen
og BoligViborg

Viborg

Aarhus

Ikast-Brande

Vejle

Holbæk

Rudersdal

Brøndby

Roskilde

Ikast-Brande

Bekæmpelse af hjemløshed

Ikast-Brande Kommune

Vejle

Familiebehandling til udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk

Vejle Kommune og Memox

Forebyggelse af stress (lån)

Fonden Mental Sundhed
og Velliv Foreningen

Rudersdal

Behandling af stress

Rudersdal Kommune og
Fonden Mental Sundhed

Holbæk

Beskæftigelse for psykisk sårbare voksne

Holbæk Kommune

Roskilde

Forebyggelse af hjemløshed blandt udsatte unge med ustabil boligsituation

Roskilde Kommune

Brøndby

Hjælp til børn og unge af forældre med misbrug

Brøndby Kommune og TUBA

Impact

Grafikken viser, hvor mange personer og familier, der vil opleve en positiv påvirkning via DSI's investeringer inden for udvalgte områder.

92
personer

vil komme i bolig og fastholde deres nye boligsituation

251
personer

vil opnå øget tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelse

82
personer

vil reducere deres fravær i folkeskolen og/eller bestå afgangsprøven

285
personer

vil opleve øget trivsel og/eller selvmestring

64
personer

vil forbedre deres livsstil og sundhed

8
familier

vil opnå mindre vold i hjemmet

Note: Tallene er fundet ved at gange antallet af personer og familier i DSI's investeringer med succesraterne for de forventede effekter af indsatserne.

Økonomi

55,6 mio. kr.

DSI's samlede investeringssum

37,8 mio. kr.

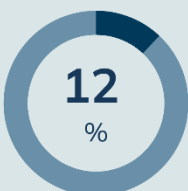
Offentlig og privat medfinansiering

62,2 mio. kr.

Forventede tilbagebetalinger

3,4 mio. kr.

Realiserede tilbagebetalinger

Samlet forventet finansielt afkast af DSI's portefølje mod 2035

FN's verdensmål

DSI's arbejde bidrager til følgende verdensmål:

Investeringer, der forbedrer liv.

Artikel: Tidligere ung hjemløs: ”Efter kun en uge havde jeg fået skabt et overblik og fik tilbudt en bolig”

På få dage vendte livet op og ned for en ung mand i Aarhus. Han blev hjemløs og droppede ud af sit studie. Efter et forløb med mange forskellige sagsbehandlere blev han tilknyttet den sociale effektinvestering Hjem, Job og Helhed, der med sin helhedsorienterede tilgang blev vendepunktet for ham.

I denne artikel fortæller en ung mand om sit tidligere liv som hjemløs i Aarhus og vejen frem til i dag, hvor han er under uddannelse og har fast bolig. Artiklen bygger på nye interviews, men også en [podcast](#), hvor han fortæller om sin historie. Både i podcasten og i denne artikel har manden valgt at være anonym, men bliver her kaldt for Kristian.

På kun få dage væltede det hele. Det blev et farvel til den uddannelse han ellers var nået så langt med, og samtidig meddelte hans kammerat, som han delte lejlighed med, at kæresten skulle flytte ind, og han derfor blev nødt til at finde et andet sted at bo:

”Jeg stod uden penge og skulle til at flytte. Derfor tog jeg kontakt til Akutbolig i Aarhus, hvor jeg blev henvist til Ungeindsatsen, som er et forsorgshjem for unge i Aarhus. Før det kørte alt helt normalt, og jeg havde ikke rigtig haft nogle udfordringer på den front. Det ramte nærmest på en gang, og jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre,” fortæller Kristian.

Han går fra at være under uddannelse med fast bolig til at få en plads på et forsorgshjem. Samtidig starter et forløb i kommunen med mange forskellige sagsbehandlere, som skulle vise sig ikke at være det rigtige for ham:

”Det var uoverskueligt, fordi det var fire forskellige personer jeg havde kontakt til, men vi talte om de samme ting. De havde forskellige måder at løse tingene på. Derfor blev de ofte uenige, så trak tiden bare ud. Det blev alt for meget for mig, så der var mange uger, hvor jeg slet ikke snakkede med nogle af dem.”

Efter noget tid uden fremskridt i hans forløb foreslog den virksomhedskonsulent, som han var tilknyttet, at han skulle tage kontakt til Hjem, Job og Helhed, som var startet i Aarhus Kommune. Det blev et vendepunkt for Kristian.

Det handler om mere end blot en bolig

Aarhus er en af de byer i Danmark, der de senere år har haft flest unge hjemløse, og derfor har kommunen søgt nye veje for at håndtere den komplekse problemstilling.

En af dem er projektet Hjem, Job og Helhed, der startede som en social effektinvestering, og som har fokus på at hjælpe unge ud af hjemløshed ved at bruge Housing First-metoden. I forløbet er der fokus på at give de unge en helhedsorienteret indsats, der tager højde for deres individuelle behov. Det vil sige, at de kan få hjælp til alt fra deres bopligssituation, økonomi, beskæftigelse eller uddannelse. Samtidig er hjælpen samlet, så de kun er i kontakt med én medarbejder. En tilgang, der skulle blive afgørende for Kristians situation, da det for ham handlede om meget mere end blot at finde en bolig:

”Økonomisk havde jeg ikke et overblik, og samtidig kunne jeg ikke overskue at flytte i en ny bolig, fordi jeg ikke havde så meget. Da jeg boede på forsorgshjem havde jeg kun mit tøj. Hvis jeg skulle til at flytte i lejlighed, så kunne jeg ikke købe nye møbler eller betale indskud. Jeg så det bare som en masse udfordringer,” fortæller han.

Mette Mondrup Pedersen, der er projektleder i Hjem, Job og Helhed, og som blev Kristians kontaktperson i forløbet, genkender billedet af, at det for mange unge hjemløse handler om meget mere end blot at finde tag over hovedet:

”Hjemløshed blandt unge kan komme i mange former, hvor fællesnævneren er, at de unge befinder sig i en ustabil situation, som gør det svært at komme videre. De unge i projektet er derfor en sammensat gruppe, som kalder på en helhedsorienteret indsats, der er kvalificeret til at imødekomme deres specifikke behov.”

Ifølge hende kan det behov imødekommes ved hjælp af en social effektinvestering, da det giver mulighed for social-faglig innovation, som er med til at skabe nye og effektive løsninger:

”Når man arbejder i et projekt som Hjem, Job og Helhed, er man ikke underlagt de samme rammer, som hvis det foregik i et klassisk kommunalt regi. For eksempel kan vi tilbyde de unge, at de kan ringe til os uden for normale åbningstider, hvis de har brug for hjælp. Det har haft en kæmpe betydning for nogle af dem. Det er et eksempel på, at der bliver taget højde for deres individuelle støttebehov, som er afgørende for at kunne tilbyde dem en bæredygtig løsning,” siger Mette Mondrup Pedersen.

Mødet med Mette og Hjem, Job og Helhed blev et vendepunkt for Kristian;

”Det var så meget nemmere, fordi alle mine udfordringer og sager skulle løses med den samme person. Det gjorde det lettere at holde dialogen,” fortæller han og uddyber:

”Efter kun en uge havde vi fået skabt et overblik, og jeg havde fået tilbudt et sted at bo. Det gav mig motivationen til at finde ud af, hvad jeg gerne ville. Det betød, at jeg kunne lægge en plan, hvor jeg kunne se, hvordan det hele skulle udvikle sig. Sådan var det ikke før. Der var meget, jeg selv skulle tage hånd om, og det var meget svært at overskue.”

På kun få måneder væltede det hele for Kristian. Han blev hjemløs og droppede ud af sit studie.

I dag, knap to år efter, er han i gang med en videregående uddannelse, han har et studiejob og bor fortsat i sin egen lejlighed.

Om Hjem, Job og Helhed

Hjem, Job og Helhed er et investeringsprojekt lavet i samarbejde med Den Sociale Investeringsfond, Hjem til Alle Alliancen og Bikubenfonden, der hjælper unge under 30 år, som er hjemløse eller er i risiko for at blive hjemløse.

Indsatsen er forankret i principperne i Housing First-tilgangen, som er en helhedsorienteret støtteindsats, og består af tre sammenhængende komponenter:

- Bolig: En betalelig bolig i et miljø, der giver de unge adgang til fællesskaber
- Støtte: Intensiv, individuelt tilrettelagt og fleksibel social støtte inspireret af [CTI-metoden](#)
- Fællesskab: En fællesskabsindsats forankret i lokalmiljøet

Indsatsen har været i gang siden december 2021 og bliver afsluttet februar 2027.

Investeringer, der skaber bedre og bæredygtige velfærdsløsninger.

Artikel: Sociale effektinvesteringer kan give bedre stressbehandling i flere kommuner

Den sociale effektinvestering Åben og Rolig i Rudersdal Kommune hjalp Lone Nielsen igennem et længere stressforløb, som blandt andet havde resulteret i en langvarig sygdomsmedling. Efter det succesfulde forløb har kommunen nu valgt at videreføre det de næste tre år.

Tilbage i marts 2023 valgte Rudersdal Kommune at forlænge det stressforebyggende program Åben og Rolig, som startede i kommunen som en social effektinvestering i samarbejde med Den Sociale Investeringsfond (DSI) tilbage i januar 2022. Nu videreføres forløbet uden finansiel hjælp fra investorer som DSI.

Åben og Rolig er et gruppeforløb med cirka 14 deltagere, der strækker sig over ni uger med én ugentlig mødegang, og som består af en kombination af oplæg, meditation og samtale.

Forlængelsen af forløbet faldt parallelt med en evaluering af tilbuddet, som viste høj tilfredshed blandt tidligere deltagere og rigtig gode resultater. Blandt andet oplevede 60 procent af deltagerene, at de ikke længere led af alvorlig stress 12 måneder efter kurset var afsluttet.

Én af dem er Lone Nielsen, der inden forløbet var alvorligt ramt af stress, og på grund af det langtidssygemeldt.

”De ugentlige sessioner i forløbet kombineret med app'en har lært mig at håndtere stress på en sund måde. Det har de timer hos en psykolog, som jeg havde før jeg kom på Åben og Rolig ikke lært mig, så jeg kan kun anbefale forløbet,” siger Lone Nielsen i en [pressemeldelse](#) på Rudersdal Kommunes hjemmeside.

Den sociale effektinvestering har haft som mål at etablere tilbuddet uden finansiel risiko for kommunen. Rudersdal Kommune har derfor det første år kun skulle betale for indsatsen, hvis borgeren var tilfreds med forløbet, og hvis der var et signifikant fald i stress hos den enkelte op til et år efter kurset. Og nu efter blot ét år med den sociale effektinvestering har kommunen valgt at videreføre tiltaget de næste tre år.

Sociale investeringer kan spille en central rolle i stressbehandlingen

Andelen af voksne danskere, der scorer højt på den internationale validerede PSS-stressskala er steget fra 21 procent i 2013 til 29 procent i 2021. Det er en udvikling, som Christian Gaden Jensen, der er direktør i Fonden Mental Sundhed, som står bag programmet Åben og Rolig, mener vi skal tage meget seriøst:

”Stress er et alvorligt samfundsproblem, og vi ser at flere og flere danskere får sygdommen. Alligevel er der mange kommuner, der stadig ikke tilbyder et behandlingsforløb. Det er et samfundsproblem, der skal løses,” siger han.

På trods af den negative udvikling i antallet af stressramte danskere, findes der ikke øremærkede midler i kommunernes budget, når det kommer til stressbehandling.

Samtidig forventes det, at kommunen har den såkaldte forebyggende opgave, men da de ikke modtager midler specifikt inden for forebyggelse af mental sundhed, ender det med frivillige tilbud eller lokale løsninger, som er det muliges kunst inden for et meget begrænset budget.

Det er udfordringer, som sociale effektinvesteringer kan være med til at løse, mener Christian Gaden Jensen, der peger på sociale effektinvesteringer som et vigtigt værktøj i kommunerne, når det kommer til at udbrede bedre stressbehandling, da den risikovillige kapital giver kommunerne et større økonomisk spillerum til at investere i kvalitet:

”Der er stor forskel på kommunerne. For nogle kommuner er et årsværk til en psykolog ikke det store problem at finansiere, mens det for andre kan have rigtig stor betydning. Derfor er den kapital man får fra investoren via en social

effektinvestering ret afgørende for at løfte kvaliteten af behandlingen for mange, og for hovedet at komme i gang,” siger Christian Gaden Jensen.

Om den sociale effektinvestering i Rudersdal Kommune

Den Sociale Investeringsfond har investeret i behandling af stressramte borgere i Rudersdal Kommune i samarbejde med Fonden Mental Sundhed. Investeringen bygger på indsatsen Åben og Rolig, som er et gruppebaseret stressbehandlingsforløb udviklet i samarbejde med Københavns Universitet og Harvard University, der giver deltagerne viden, professionel støtte, værktøjer og strategier til at arbejde med stress og mental sundhed gennem evidensbaserede metoder.

Foruden den konkrete indsats i Rudersdal, har DSI investeret i behandlingsprogrammet via et lån til Fonden Mental Sundhed med det formål, at udbrede og udvikle stressbehandlingstilbuddet Åben og Rolig.

Vision: Der er mange grunde til at turde tænke stort!

En kilde til for alvor at skabe bæredygtige velfærdsløsninger med sociale effektinvesteringer, er at tænke stort. Skala vil ikke kun gøre det mere økonomisk effektivt, men også have en masse andre positive sideeffekter som muligheden for nye partnerskaber, være en kilde til at løse "høste-så-problematikker", bedre mulighed for vidensbasering og ikke mindst grundlaget for at hjælpe endnu flere mennesker til et godt liv.

Så lad os prøve at give et eksempel på, hvordan et stort, nationalt program kunne se ud.

Flere og flere børn og unge mistrives og har alvorlige psykiske udfordringer. Og et stigende antal børn og unge får en psykiatrisk diagnose. Tal fra Sundhedsstyrelsen viser, at ca. 15 procent af alle børn og unge under 18 år bliver diagnosticeret med en psykiatrisk lidelse. Der er tale om en markant stigning de senere år. Tal fra Landspatientregistret viser, at børn og unge i årene 2012 til og med 2021 har fået stillet en psykiatrisk diagnose sammenlagt 113.000 gange, hvilket er en stigning på ca. 37 procent over de seneste ti år.

Som en del af den politiske aftale om 10-årsplanen for psykiatri skal der derfor udvikles et kommunalt behandlingstilbud til børn og unge uden for den regionale børne- og ungdomspsykiatri for at sikre en rettidig hjælp af høj kvalitet. At flere børn og unge gribes og hjælpes på et tidligere tidspunkt forventes også at aflaste en presset regional børne- og ungdomspsykiatri. Tilbuddet skal så vidt muligt baseres på evidensbaserede metoder, fremme et tværsektorielt og tværfagligt samarbejde og ske med kobling til lokale civilsamfundstilbud.

Der er i alt afsat 250 mio. kr. årligt fra 2024 og frem til implementeringen af tilbuddet, hvilket er en god start, men formentlig ikke tilstrækkeligt til at indfri alle disse ambitioner i det lettilgængelige tilbud. Her kunne sociale investeringer være en kilde til dels at få mere værdi ud af de allerede afsatte midler, dels tilføre flere midler. Et nationalt investeringsprogram til bekæmpelse af psykisk mistrivsel blandt børn og unge ville være et nybrud – og meget mere end blot en mulig finansieringskilde.

Programmets formål skulle være at accelerere udbredelsen af virksomme indsatser med fokus på fx angst og depression hos børn og unge og sikre den nødvendige kompetenceudvikling i kommunerne. Formålet opnås ved at "låne" kommunerne kapitalen til at sætte indsatserne i gang. Investeringstankegangen er velegnet til at understøtte kvalitet, ambition og acceleration i udviklingen af kommunernes tilbud. Investeringerne vil bidrage til at sætte klare mål, systematisk monitorering og evaluering på tværs af kommuner, forvaltninger i kommunen og sektorer, som vil styrke kommunernes incitament til at videreføre tilbuddet. Samtidig er sociale effektinvesteringer et virksomt redskab i organiseringen af partnerskaber på tværs af aktører, fx kommuner, regioner og civilsamfund, da tilgangen indeholder en tydelig ansvarsfordeling og sætter klare succeskriterier.

Et nationalt investeringsprogram vil samtidig kunne løse en strukturel barriere for at mindske psykisk mistrivsel. Som en del af programmet skal der derfor afsættes statslige midler til at betale for en del af de gevinster, som ikke falder i kommunens budgetter – primært i regionen via børne- og ungdomspsykiatrien. Et sådant tiltag ville væsentligt styrke kommunernes incitament til at lave den nødvendige investering og dermed imødekomme udfordringen ved, at den myndighed, der betaler udgifterne for en indsats, ikke nødvendigvis selv høster alle de økonomiske gevinster ved indsatsens succes – nemlig 'høste-så-problematikken'.

Og eftersom der alene betales for indsatser, der skaber en dokumenterbar forskel, vil alle midler per definition blive vekslet til effekt. Den helt afgørende styrke ved investeringstankegangen er derfor, at der betales for den effekt, som man politisk ønsker at opnå frem for aktiviteterne, som sættes i gang.

Det vil være oplagt at etablere programmet som et bredere partnerskab af filantropiske fonde og andre investorer. Dermed er et nationalt investeringsprogram kilde til, at flere kan tage et medansvar for at løse et afgørende sam-

fundsproblem og en måde at målrette og øge effekten af den filantropiske kapital, som i disse år i stigende grad tilføres velfærdsområderne. Investeringstankegangen betyder endeligt, at penge jo kan reinvesteres i at styrke udviklingen af tilbuddet i nye kommuner og dermed bidrage til at hjælpe endnu flere børn og unge på sigt.

Så hvis der er politisk mod til at etablere et nationalt investeringsprogram, så vil man både bidrage til at løse en af de væsentligste udfordringer lige nu – den stigende psykiske mistrivsel for børn og unge – og være med til at drive markedet for sociale investeringer frem. Det vil være visionært og en ny måde at tænke på. Det har man gjort internationalt, så det vil man helt sikkert også kunne lykkes med i Danmark.

Interview med tidligere direktør i Vækstfonden om en social investeringsfond: Potentialet er stort, men det tager tid

Der er store samfundsøkonomiske gevinster at hente, når det kommer til at opbygge en statslig investeringsvirksomhed på socialområdet, men markedet er umodent. Det vil kræve tålmodighed og politisk vilje, mener tidligere administrerende direktør i Vækstfonden Christian Motzfeldt.

Christian Motzfeldt var administrerende direktør i Vækstfonden fra 2001-2019. I samme periode medfinansierede fonden, i samarbejde med private investorer, cirka 7.000 virksomheder for mere end 20 milliarder kroner.

Gennem sine 18 år som direktør var Christian Motzfeldt med til at vende fondens investeringsmæssige resultater fra et underskud til et stort overskud. En vending, som krævede tålmodighed og politisk opbakning.

Her giver han sit bud på, hvad man særligt skal have fokus på, hvis en tilsvarende succes skal lykkes på socialområdet.

Hvad var de vigtigste opgaver, da du trådte til som direktør i Vækstfonden?

”Der var lige blevet lavet en ny lov om Vækstfonden, der gav os større mulighed for at bruge vores grundkapital mere fleksibelt, proaktivt og kommercielt. Derfor var den første opgave at ændre fondens strategi og kultur, så den var i overensstemmelse med den nye lov. Det betød, at vi havde fokus på at gå fra bløde penge til kommercielle instrumenter og fra at være indbakkestyret til at være opsøgende i forhold til investeringer. Og så besluttede vi at udvide det strategiske fokus på at opbygge et samlet stærkt økosystem for iværksættere og finansiering af vækstvirksomheder, i stedet for et snævert fokus på at investere i nogle enkelte virksomheder.”

”På det tidspunkt var hele økosystemet for iværksætteri og finansiering af vækstvirksomheder meget umodent; iværksættere, banker, revisorer, advokater og universiteter. Ja – og ministerier. Vi havde alle en ret besked om, hvad der egentlig skulle til for at få hele systemet til at fungere optimalt, for eksempel med hensyn til hensigtsmæssig governance, kontrakter og regulering. Det handlede derfor om at få bygget en ny kultur op – også in house. Det indebar, at vi i flere år arbejdede intenst og tæt sammen med alle de vigtige partnere i økosystemet for at finde de rigtige svar og initiativer. Her kiggede vi til erfaringer fra de bedste i udlandet. For eksempel begyndte vi at lave formelle partnerskaber med både private investorer og banker, så vi kunne styrke hinandens indsatser og bringe endnu flere danske iværksættere frem til succes.”

Kan problematikken om et umodent marked overføres til socialområdet?

”360 grader rundt var der umodenhed og manglende forståelse for, hvad der skulle til for at lykkes, så det skulle opbygges. Det samme mener jeg gælder for Den Sociale Investeringsfond. Det hele er jomfrueligt, og det skal bygges op brik for brik. Det handler om at lære af erfaringer fra blandt andet udlandet, få kortlagt hvem der er de vigtigste aktører i processen og have mange drøftelser om, hvad der er best practice i alle elementer af den samlede værdikæde. Det er et langt og sejt træk.”

Hvilke potentialer ser du i en statslig investeringsfond på socialområdet?

”Jeg ser et stort potentiale. Både når det kommer til at give flere mennesker bedre livskvalitet, men også økonomisk og for den generelle udvikling i samfundet. De fordele kan udløses ved en klog og velgennemført strategi. Hvis det lykkes kan det omsættes til store samfundsøkonomiske gevinster til både kommuner, stat og investorer. Men det er ikke nemt, og det vil tage tid. Men det er en vigtig rejse.”

Hvad skal der til for at udløse potentialerne?

”Det vigtige er, at man holder fast i det kommercielle sigte. Der er et socialt formål, men metoden skal være kommerciel, og det er fra operatørerne og investorerne, at det store ryk for alvor skal komme. Derfor ville jeg arbejde på at få flere private operatører med, og en kerne af fonde, der forstår, hvad det vil sige at være investor på det her område. At det kan give et økonomisk afkast, men også værdien af et afkast på den visionære side blandt andet i form af de sociale forbedringer, investeringen giver.”

”Derudover er det vigtigt, at der er den rigtige balance på myndighedssiden om, hvem der får gevinsterne. Det er i kommunerne, men staten får også tydelige gevinster, men tager lige nu ikke det ansvar, der medfølger. Derfor er det vigtigt, at staten er med hele vejen rundt for at signalere, at de er interesseret i at høste den gevinst, de får. Kommunerne kan sagtens være med også som myndighed, men at staten også kommer ind med en solid indsats, det synes jeg er vigtigt.”

Hvilken betydning har det politiske samarbejde?

”Det var meget vigtigt for os i Vækstfonden at være forankret i erhvervsministeriet, som forstod den kommercielle strategi, og som vidste, at det ville tage tid at få modnet markedet. De bakkede op – også når det var svært. Så den politiske velvilje har været afgørende.”

”Det er selvfølgelig oplagt at stille spørgsmålet; hvis man laver grønne investeringer, hvorfor skal det så ikke være forankret i klimaministeriet? Det skal det ikke, fordi måden man skal tilgå det på skal være kommerciel. Så kan det godt være, at målet er grønt, men tilgangen er kommerciel. Derfor skal det forankres et sted, hvor der er det rigtige fokus og en dybere forståelse.”

Om Vækstfonden

Vækstfonden var en selvstændig offentlige virksomhed, der blev grundlagt i 1992 af den danske regering og finansierer innovation og vækst i danske virksomheder. Oprindeligt leverede fonden bløde lån til højrisiko-projekter mod sikkerhed i låntagers virksomhed. I 2001 skiftede strategien mod risikovillig kapital og garanterede lån på markedsvilkår. Siden 2009 har fonden også tilbudt direkte lån.

Forløb:

- I 2011 etablerede Vækstfonden en separat fondskasse Dansk Vækstkapital – i samarbejde med en række danske pensionsfonde
- I 2016 oprettede Vækstfonden Dansk Landbrugskapital i samarbejde med danske pensionsfonde
- I 2016 lancerede Vækstfonden og Den Europæiske Investeringsfond (EIF) en Business Angel Matching Fund
- I 2023 blev Vækstfonden, Danmarks Eksportkredit og Danmarks Grønne Investeringsfond sammenlagt under Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO)

Anbefalinger

Med redegørelsen håber vi at have vist, at sociale investeringer rummer et stort potentiale til at skabe bæredygtig velfærdsløsninger, hvor livsforbedringer for den enkelte fører til økonomiske gevinster for samfundet.

Derudover håber vi at have vist, at både offentlige myndigheder, private investorer og civilsamfundsorganisationer viser interesse i at indgå i partnerskaber om sociale investeringer og tage et fælles ansvar for at videreudvikle vores velfærd.

Endelig håber vi, at det står klart, at der er gode muligheder for at styrke myndigheder, investorer og civilsamfundsorganisationers engagement i at udbrede sociale investeringer og skabe bæredygtige velfærdsløsninger i væsentligt større skala end i dag. Med det afsæt anbefaler DSI, at:

Forbedre rammerne for sociale investeringer

DSI er etableret med to formål. For det første skal fonden foretage sociale investeringer, hvor livsforbedringer for den enkelte fører til økonomiske gevinster for samfundet. For det andet skal fonden modne markedet for sociale investeringer i Danmark og danne grundlag for nye offentlige og private investeringer.

Som redegørelsen viser, er der stort momentum i DSI's arbejde for at modne markedet for sociale investeringer i Danmark. Fondens har investeret hele sin oprindelige investeringsbevilling i 13 investeringer og har en perspektivrig pipeline af nye investeringer i samarbejde med offentlige myndigheder, private investorer og civilsamfundsorganisationer.

DSI tilføres betydelige midler i perioden 2024-2027, som gør det muligt at imødekomme dele af den stigende efterspørgsel efter sociale investeringer. Der er dog også behov for at forbedre rammevilkårene for sociale investeringer, hvis DSI reelt skal kunne leve op til fondens formål og skabe grundlag for nye offentlige og private investeringer.

DSI er etableret som en uafhængig forvaltningsenhed under den statslige forvaltning og bør have samme rammebetingelser som sammenlignelige, politisk etablerede fonde som Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO) og Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Konkret betyder det, at:

- **DSI bør have adgang til at geare fondens egenkapital**, dvs. geninvestere dele af det forventede afkast fra fondens investeringer. Det er et kerneprincip i al investeringsvirksomhed og vil ligestille investeringer i velfærd med øvrige investeringsmarkeder. Rammerne for DSI's gearing og tilsynet hermed skal naturligvis tage højde for, at markedet for sociale investeringer er under udvikling. Gearing er en øjeblikkelig mulighed for at sikre kapital til investeringer i fondens pipeline.
- **DSI bør have hjemmel til at modtage kapitalindskud målrettet bestemte formål**. Det er en nødvendighed for, at sociale investeringer kan bruges som et redskab i politiske aftaler og en forudsætning for, at DSI kan søsætte større investeringspartnerskaber på tværs af offentlige myndigheder, private investorer og civilsamfundsorganisationer.
- **DSI bør fritages FAIF-loven, fordi fondens formål er at skabe størst muligt samfundsmæssigt afkast** og ikke blot finansielt afkast, hvilket er samme begrundelse, som er lagt til grund for undtagelser til EIFO og IFU. Det vil gøre det muligt for DSI at indgå investeringssamarbejder med private investorer såsom pensionskasser og øge investeringerne i velfærd i en samarbejdsform, der gør social bæredygtighed til god forretning under betingelse af at skabe livsforbedringer for den enkelte og gevinster for den offentlige økonomi.

Fortsætte den statslige efterspørgsel efter sociale investeringer

Sociale investeringer kan løse flere incitamentsproblemer kendt fra øvrig offentlig velfærdsfinansiering. Det gælder offentlige budgetsiloer, der skaber høste-så-problematikker, hvor virksomme indsatser ikke tilbydes i tilstrækkeligt omfang, fordi én myndighed betaler for en indsats, der samtidig skaber gevinster hos andre myndigheder, som ikke bidrager til betalingen. Dermed findes flere eksempler på indsatser med positive business cases for den samlede samfundsøkonomi, som ikke er rentable at iværksætte for den enkelte myndighed.

Sociale investeringer kan også bruges som alternativ til offentlige puljemidler. Her kan investeringer løse den manglende tilskyndelse til at forankre gode puljefinansierede initiativer, når de udløber, fordi finansieringen har været gratis for modtagere af midler og en fortsættelse vil opleves som en udgift. Sociale investeringer er økonomisk bæredygtige og sikrer et incitament til at forankre gode investeringer med egne midler, når investeringer med eksterne investeringsmidler ophører. Det viser internationale erfaringer, ligesom alle kommuner i DSI's afsluttede eller næsten afsluttede investeringer har valgt at forankre indsatserne internt. Det er erfaringer Folketinget skal tage med i politiske aftaler fremover. Konkret betyder det, at:

- **Sociale investeringer bør anvendes til at udmønte midler i politiske aftaler.** Folketinget bør løbende overveje om ønsket forandring kan skabes med sociale investeringer. Når der afsættes midler til sociale investeringer, kan kapitalen indskydes i DSI, der har opbygget ekspertise til at udvikle og monitorere de enkelte investeringer. DSI's investeringsmidler spredt sig desuden som ringe i vandet, fordi fonden er forpligtet til at geninvestere afkast fra fondens investeringer i nye investeringer. Som en del heraf bør det også overvejes at afsætte midler til at betale for statslige gevinster ved kommunale- og regionale indsatser, hvis forandringen hæmmes af offentlige budgetsiloer i form af en resultatbetalingsfond. DSI er i gang med en analyse af resultatbetalingsfonde, som forventes færdig i januar 2024.
- **Styrke den politiske samtale om sociale investeringer.** Som nævnt, så er det afgørende for at udløse potentialet i sociale investeringer, at der skabes et bredere politisk ejerskab og forståelse af tilgangen. Det handler også om at forstå hele økosystemet, og hvad der skal til for at bygge et investeringsmarked. Det kunne fx være at etablere en statslig resultatbetalingsfond; at give garantier via Nationalbanken – som har været anvendt i IFU – eller stimulere ATP til at tage et medansvar for at styrke markedet for sociale investeringer i Danmark. Potentialet er der, men det kræver en mere sammenhængende og visionær tænkning at gøre det stort.

Fondens investeringsområder

Fondens nuværende investeringsområder giver brede muligheder for at anvende sociale investeringer, hvor investeringspotentialet og efterspørgslen er størst. DSI har imidlertid haft vanskeligt ved at opdyrke investeringer inden for området arbejdsmiljø. Dette til trods for, at fonden har fået lavet et solidt analysegrundlag af relevante investeringsmuligheder og haft omfattende dialog med offentlige myndigheder om investeringsmulighederne uden, at der er resulteret i investeringer. DSI anbefaler dog at fastholde området. DSI anbefaler med det afsæt, at:

- **Fastholde DSI's fem investeringsområder;** udsatte børn og unge, borgere i risiko for livsstilssygdomme, trivsel, ind på arbejdsmarkedet og arbejdsmiljø

Appendix 1: Oversigt over fondens investeringer

Tabel 1 viser DSI's investeringsportefølje, herunder investeringernes målgrupper og status for investeringernes progression.

Tabel 1: Oversigt over DSI's investeringer

Investering	Kommune og evt. samarbejdspartnere	Investeringssum og DSI's andel	Målgruppe	Status (gennemførte og aktive forløb)
Forebyggelse af stress (lån)	Fonden Mental Sundhed, Velliv Foreningen	1,5 mio. kr. DSI's andel: 100%	-	-
Behandling af voldsramte familier*	Aarhus Kommune, Rådet for Sociale Investeringer og Dialog Mod Vold	4,7 mio. kr. DSI's andel: 50%	15 familier	4 familier gennemført 2 familier i indsats
Bekæmpelse af ungdomshjemløshed i Aarhus med ACT-bøstøtte (midlertidigt forlænget)	Aarhus Kommune, Bikubenfonden og Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune	16,0 mio. kr. DSI's andel: 50%	30 unge	14 unge
Bekæmpelse af ungdomshjemløshed i Aarhus med CTI-bøstøtte (forankret)	Aarhus Kommune, Bikubenfonden og Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune	7,3 mio. kr. DSI's andel: 50%	50 unge	48 unge
Specialiseret hjælp til børn og unge af forældre med misbrug baggrund end dansk	Brøndby Kommune og TUBA	3,2 mio. kr. DSI's andel: 100%	94 børn og unge	24 børn og unge gennemført 20 børn og unge i indsats
Forebyggelse af senkomplikationer af type-2 diabetes	Steno Diabetes Center Aarhus og Rådet for Sociale Investeringer	11,9 mio. kr. DSI's andel: 50%	300 borgere	17 borgere gennemført den intensive del 58 borgere i indsats
Familiebehandling til udsatte familier med anden etnisk*	Vejle Kommune og Memox	5,5 mio. kr. DSI's andel: 100%	25 familier	6 familier gennemført 16 familier i indsats
Styrket skolegang for anbragte og udsatte børn	Aarhus Kommune, Lær for Livet, Lauritzen Fonden og Rådet for Sociale Investeringer	18,9 mio. kr. DSI's andel: 50%	80 børn	38 børn i indsats
Behandling af stress (forankret)	Rudersdal Kommune og Fonden Mental Sundhed	1,0 mio. kr. DSI's andel: 100%	61 borgere	61 borgere gennemført
Bekæmpelse af hjemløshed (forankret)	Ikast-Brande Kommune	3,6 mio. kr. DSI's andel: 100%	20 borgere	1 borger gennemført 4 borgere i indsats
Forebyggelse af hjemløshed blandt udsatte unge med ustabil boligsituation	Roskilde Kommune	3,4 mio. kr. DSI's andel: 100%	28 unge	13 unge gennemført 8 unge i indsats
Helhedsorienteret indsats i udsatte boligområder**	Viborg Kommune, Landsbyggefonden, Poul Due Jensens Fond, SUS, Impactly, Aarhus Universitet, Bolig Viborg og Boligselskaber Sct. Jørgen	5,3 mio. kr. DSI's andel: 76%	180 familier	-
Helhedsorienteret jobindsats til psykisk sårbare borgere	Holbæk Kommune	4,1 mio. kr. DSI's andel: 100%	60 borgere	-

*Antallet af rapporterede personer er ud fra et skøn om en gennemsnitlig familie størrelse på tre personer.

**Antallet af personer er udregnet på baggrund af den gennemsnitlige familjestørrelse i den specifikke målgruppe i Viborg Kommune, svarende til 458 personer.

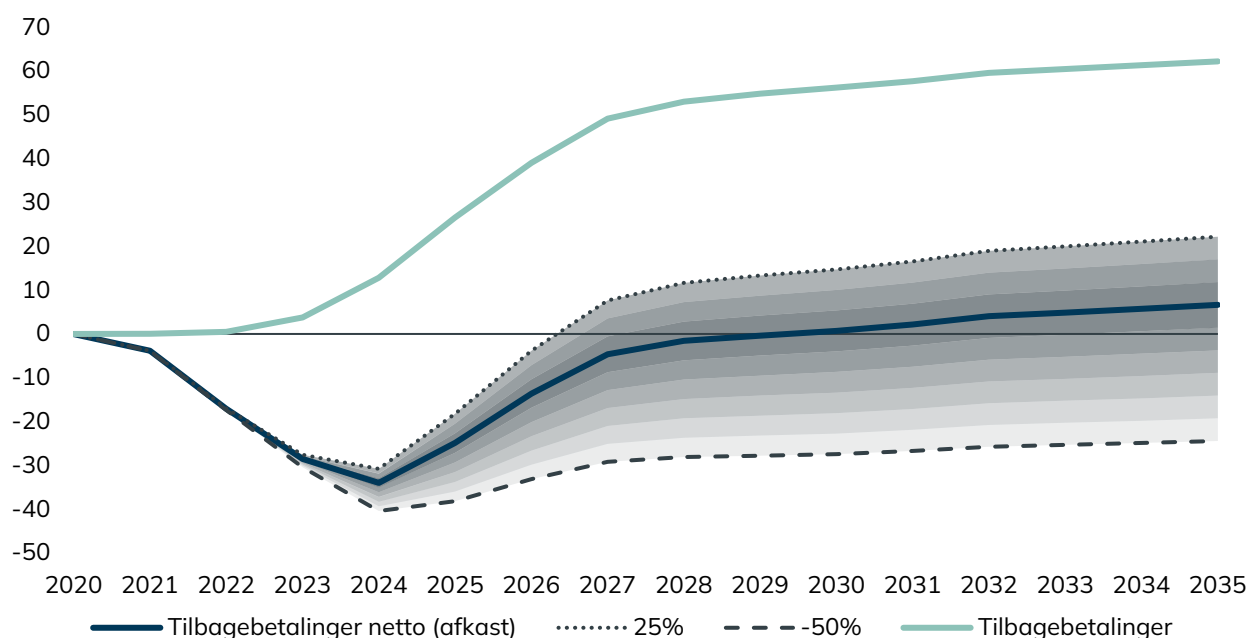
Appendix 2: Økonomiske nøgletal

DSI har pr. november 2023 indgået 13 investeringer for i alt 55,6 mio. kr. I investeringerne er der rejst offentlig medfinansiering på 30,8 mio. kr. og privat medfinansiering på 7,0 mio. kr. fra filantropiske fonde.

Frem mod 2035 forventes et samlet afkast på investeringsfondens investeringer på 12 pct. Givet DSI's rolle som markedsmodner, og som en statslig fond med fokus på balancen mellem social impact og finansielt afkast, er det DSI's vurdering, at afkastet er tilfredsstillende. Figur 1 nedenfor viser DSI's forventede tilbagebetalinger og afkast ud fra fondens nettotilbagebetalinger, som er den løbende balance mellem fondens udbetalinger og tilbagebetalinger. DSI forventer et afkast på ca. 7 mio. kr. i 2035, og at være cash flow positive i 2030. Afkastet er behæftet med usikkerhed, men er baseret på DSI's forventning, som løbende justeres på baggrund af resultater og realiserede gevinster.

Overskuddet på investeringerne bliver løbende geninvesteret i nye investeringer. Dette forklarer også, hvordan DSI's samlede investeringssum overgår den oprindelige kapitalbevilling inkl. løbende donationer, jf. tabel 2 herunder.

Figur 1: Den Sociale Investeringsfonds forventede afkast i mio. kr.

Anm.: Beløb til og med november 2023 er realiserede.

Tabel 2: Centrale finansielle nøgletal for DSI's portefølje

	Mio. kr. / Pct
Kapitalbevilling inkl. donationer	52,7
Samlet investeringssum	55,6
Offentlig og privat medfinansiering	37,8
Forventede tilbagebetalinger	62,2
Realiserede tilbagebetalinger	3,4
Samlet forventet afkast mod 2035	12,0%

Appendix 3: Oversigt over fondens markedsmodningsaktiviteter

DSI modner markedet for sociale effektinvesteringer gennem en bred vifte af aktiviteter, der bidrager til at skabe større incitament og øge tilgængeligheden for offentlige myndigheder, sociale investorer, civilsamfund og velfærdsleverandører til at anvende sociale effektinvesteringer.

DSI driver siden socialeinvesteringer.nu, hvor fonden deler egne og formidler andres erfaringer og værktøjer, der skal gøre det muligt for endnu flere at anvende sociale effektinvesteringer til at skabe bedre velfærd.

Derudover har DSI en række igangværende og afsluttede markedsmodningsaktiviteter med en bred række samarbejdspartnere, som er samlet i tabel 3 nedenfor.

Tabel 3: Oversigt over DSI's markedsmodningsaktiviteter og samarbejdspartnere

Partnerskaber og øvrige samarbejder			
Formål	Samarbejdspartnere	Periode og status	Læs mere
Udvikling af social investering i anbragte unges overgang til voksenlivet	Bikubenfonden, VIVE og Social- og Boligstyrelsen	Igangsæt 2023	
Samarbejde om muligheder for social investeringer i idrætsfællesskaber	Dansk Idræftsforbund og EnactLab	Igangsæt 2023	
Udvikling af social investering målrettet stressforebyggelse blandt børn og unge	Fonden Mental Sundhed og Region Nordjylland	Igangsæt 2023	
Udbredelse af sociale investeringer inden for diabetesområdet	Diabetes Prevention Investment Lab bestående af Steno Diabetes-centrene, Novo Nordisks "Cities Changing Diabetes" og Den Sociale Kapitalfond	Igangsæt 2022	
Udvikling af social investering målrettet peer indsatser til psykisk sårbare	Peer Partnerskabet, der er etableret af SIND og Det Sociale Netværk	Igangsæt 2021	
Udvikling af social investering målrettet sårbare gravide familier	Projekt God Start på Familielivet bestående af Østifterne, Familieambulatoriet på Amager og Hvidovre Hospital, Mary Fonden og Dansk Center for Mindfulness	Igangsæt i 2021 og afsluttet i 2023	
Udviklingspartnerskaber med tre kommuner om udvikling af sociale investeringer i selvvalgte velfærdsudfordringer	Holbæk Kommune, Svendborg Kommune og Guldborgssund Kommune	Igangsæt i 2021 og afsluttet i 2022 og udmøntet i én investering i Holbæk Kommune.	
Udvikling af social investering målrettet iværksætterier for unge drenge i udsatte positioner	Mind Your Own Business	Igangsæt 2020	
Prototype for social investering målrettet behandling til voldsudsatte familier	Aarhus Kommune, Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune, Dialog mod Vold og Den Sociale Kapitalfond	Igangsæt i 2020 og afsluttet i 2021 og udmøntet i én investering i Aarhus Kommune.	
Prototype for social investering målrettet forebyggelse af svær overvægt og type-2 diabetes	Forebyggelsesalliancen bestående af Steno Diabetes Copenhagen og Sjælland, Aarhus Kommune og Novo Nordisk Fonden	Igangsæt i 2020 og afsluttet i 2021 og udmøntet i én investering i Aarhus Kommune.	

Prototype for social investering målrettet ungdomshjemløshed	Hjem til Alle alliancen bestående af Bikubenfonden, Ungdommens Røde Kors, Danmarks Almene Boliger, Høje-Taastrup, Roskilde, Aarhus og Københavns Kommune	Igangsæt og afsluttet i 2020 og udmøntet i fire investeringer i kommunerne Aarhus, Ikast-Brande og Roskilde	
Større eksterne analyser			
Fokus	Konsulent	Tidspunkt	Læs analyse
Analyse af behovet for statslige outcomefonde	Implement Consulting	Igangsæt 2023	
Analyse af potentialet i sociale investeringer i offentligt arbejdsmiljø	Nationalt Forskningscenter for Arbejdsmiljø	Igangsæt og afsluttet 2022	
Analyse af private borgeres muligheder for at investere i sociale effektinvesteringer	Dalberg Media	Igangsæt og afsluttet 2022	
Procesevaluering af udvikling af DSI's første investeringer	PwC	Igangsæt 2021 og afsluttet 2023	
Baselinemåling af markedet for sociale investeringsprogrammer i Danmark	Oxford Research og Realize	Foretaget i 2020	